Üksiknumber 5 senti.

Alutaguse Teataja

Toimetus ja talitus: **Jõhwis,** Narwa mnt. 32.
Awatud igapäev kella 9—5.
neljapäewal kella 9—7.

Ilmub laupäewa warahommikuti.
Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Alutaguse Teataja" Jõhwis.

Tellimise hind: 20 snt. kuus.
Kuulutuste hinnad: Kuulutuse küljel 3 snt. mm. ühel weerul, tekstis ja lehe eesotsas poole kallim.
Tellimisi wõtawad wastu kõik riigipostiasutused.

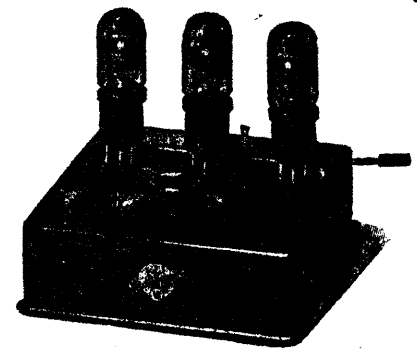
Nr. 17. Jõhwis, 23. nowembril 1929 a. I aastakäik.

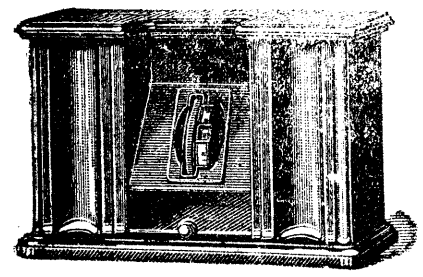

Homme on Toilas tuletõrjewaheline wõistlus wreenadmise kiiruse peale.

Pildil: Toila tuletõrjujad oma pritsimaja ees.

Hallo, raadiosõbrad!
Hooajaks kohale jõudnud suures walikus
raadiotarbed ja raadioaparaadid.
Saadawal suures walikus 3, 4 ja 5 lambilisi aparaate walgustuswõrgust köetawad kuulsad „Philips" wastuwõtte aparaadid. „Philips" ja „Ahemo" wõrkanoodid.
Iseäranis tunnust. raadioharrastajate poolt on 3-me lambil. **„Blaupunkt".**
„Blaupunkt'il" ei ole wõistlejat samahinnalisle aparaatide seas.
„Blaupunktiga" wõib umbes 20 jaama waljuhääldajas kuulda.

„Blaupunkt" tüüp Vil B Hind kr. 39.50 ühes lampidega ja
„Blaupunkt" luksus mudel „ „ 54.00 ühendus nööridega.

Alati wärsked anoodpatareid saadawal!
Akkumolaatorite laadimine! Müük kataloogi hindade järele.

A. Schmidt
Jõhwi, Narwa tän. 4, tel. 6.

Jõhwis tuleb 10 nimekirja.

Detsembri keskel peetawal alewiwalimistel esinewad rühmitused peawad omad nimekirjad täna kella 1-ks sisse andma.

Esimesena andis sisse oma nimekirja tööliste rühm kolmapäewal kell 12 30 Nimekirja eesotsas figureeriwad Lepik, Siimon, Kesler j. t. Neljapäewal järgnesid edumeelsed: Käbin, Lepp, Kriis. Kella 11-ks tõi tööliste rühm oma teise nimekirja, mis liitub esimesega ühenduseks Selles kandideeriwad Abelof, Kohtring, Klemeier j. t. Umbes kaheteistkümneks tulid kaks omawahel liituwat nimekirja, mis kannawad pikka nime: eesti sotsialistlikkude tööliste, wäikemajaomanikkude ja üürnikkude nimekiri. Esimeses kirjas esinewad Trelman, Oden, Kangro, j. t, teises — Silk, Tarum, Kolo j. t. Wiimastes on 14 ja 12 kandidaati, kuna esimestes on kõigis lubatud norm 16.

Reedel esitati nimekiri, kus esikohal on Kruuse, teisel Männik (preester), N. Pertens

Tulemas on weel majaomanikkudelt 2, edumeelsetelt 1 ja kristlastelt 1 nimekiri

Tuletõrje ühing endise kassapidajaga kohut käimas.

Märkmeid Kohtla seltsielust.

Seltselu Kohtlas ei saa just eestujuls seada. Ainukese seltsina on olemas tuletõrje ühing, kel on oma maja. Ühingul on oma näitegrupp, muusikakoor, mis töötab A. Nurk'i juhatusel ja kaunis kehakas raamatukogu, mis kuulub rahwaraamatukogude wõrku. Tuletõrje ühing on ka haridusliidu liige. Ühingul puudub aga energiline juht, kes õige elu seltsile sisse lööks.

Peale aasta-peakoosolelut, kui antti üle ühingu asjaajamine, jäi kassas 6000 sendi ümber kahesilma wahele. Rew. komisjon aga seda kahesilma wahele ei jätnud. End. kassapidaja R. N. aga seda summat maksta ei taha ja nüüd oli asi juba otsaga rahukohtus, kus asi wormiwigade pärast edasi lükati.

—

Murdwargus Kukrusel.

Töölise elukorterisse murti sisse ja wiidi raha ära.

20. skp. murti Kukruse kaewanduses Pritdik Eierti elukorterisse sisse ja wiidi ära raha 27 krooni 10 senti. Korteriomanik ise oli murdmise ajal kaewikus tööl. Kes waese töölise warandust omale ihkas, on raske öelda. Igatahes sündmuse kohta on käimas wali juurdlus.

Möödunud nädal.

— Hollandi parlament lükkas tagasi suure enamusega walitsuse ettepaneku, Ramsteda Nõuk walitsust ja alata temaga diplomaatilist wahekorda.

— Rohuküla sadama sild wajus lõplikult wee alla

— Kommunistide üldstreik Soomes äpardus. Töö jatkus peaaegu terwes ulatuses, streikijate protsent osutus minimaalseks — ainult üksikud kommunistlikud ühingud puudusid tööst. Eduskunnas oli 2-tunniline sõnalahing kommunistide arupärimise puhul halwa ümberkäimise üle poliitiliste wangidega. Hääletamisel sai walitsus enamuse 99 häälega 54 wastu. Näljastreik Turu wanglas lõppes Tammisaarel nälgib weel 89 poliitilist wangi, Hämeenlinnas 10

— Soome förgem kohus lükkas tagasi ettepaneku, esitada kohtu poolt presidendile alkoholi keeluseaduse muutmise kawa.

— Parempoolsete puhastamine Moskwas jatkub. 17. now. otsustas kommunistliku erakonna keskkomitee Buharini parempoolsete kalduwuste pärast polititilisest büroost wälja heita.

— SSSR nõuab Besjedowski wäljaandmist.

— Pühapäewa warahommikul toimetati Rakwere linnahaiglasse wennakesed Albert ja Johannes Kukk, kes Küti wallas sünnipäewal rewolwrist olid haawata saanud. Laskja H. Täärfeldt paigutati wanglasse.

— 19. skp. suri Rakweres kohtuistungi ajal südamerabandusse Rakwere wannutatud adwokaat Kristoph Haho.

— Rotermanni jahuweski Tallinnas wallandab tööliſt, – põhjuseks olewat turu kitsikus.

— Eestlane A. Kork nimetati Moskwa sõjaringkonna ülemaks

— Kolmanda internatsionaali uuristustöö on tunginud ka mustanahksete keskele Lõuna-Aafrikas. Selle tulemusena on karta üldist pärismaalaste mässu.

— Lähemal päewil tehakse katseid Tallinna raudteil Saksamaalt kohale jõudnud lokomootoritega.

— Wiimase kahe päewa jooksul on Moskwa lähedal 2000 Saksa talupoega wangistatud, kes saadetakse mahajäetud kodudesse tagasi.

— Soome Tammisaare koondustaagris lõppes näljastreik.

„Kogemata" warguse eest 4 kuuks wangi.

Kukruse kaewanduse töölise T. sõitis lähnud suwel jalgrattaga Jõhwi. Läks ühte ärisse ja sealt sõitis teise ärisse. Ta oli seejuures „kogemata" oma ratta asemel aga teise, parema wõinud, mis oli jäetud samuti ära ette. Rahukohtunik karistas meest „kogemata" warguse eest 4 k. wangistusega.

Mäetagusel tabati salapiirituse põletaja.

Koduse wiinawabrikandi walmistusaine konfiskeeriti.

Jõhwi politsei-aegu oli juba ammust aega teada, et Mäetaguse wallas, Ratwa külas keedab K. kodus tse piiritust. Selle põhjal tehti sel nädalal ootamata läbiotsimine. Wiinaajamise fisseleedet ei läinud korda kätte saada, kuid rehetoas letti u. n. meskit, s. o. ainet, millest walmistatakse wiina. Asjaosline ise seletas, et see on seatoit, kuid Mäetaguse wiinawõrkus analüüsimisel selgus, et „seatoidus" oli pärmi, linnaseid ja rukkijahu. Tooresaine konfiskeeriti asjaõendusena.

Kohalikud elanikud teadwat iõendada, et ka on ülegadjetele ennegi helisewat puskarit pakkunud.

—

Kurtna laagritööd pooleldi seismas.

Saewesti läheb käima talwe tulekul.

Pooleteistsajast mehest komandeeriti sel nädalal umbes pooled oma wäeosadesse tagasi. Laagritööd jääwad pooleldi seisma, mis on tingitud eesjoones ilmastikust. Mets on pehme ja wesine, mis takistab kändude juurimist, osalt ka saagimist. Samuti on kändude põletamine peaaegu wõimata. Ka saewesti on seisma jäetud. Käima hakkab ta jälle talwe tulekul, mil uust paike maha wõtta ja kohale wedada saab.

Paikide laagrimajeis on tarwilik arw mehi kohale jäetud.

—

Kuremäe nunn tahtis üle piiri pageda.

Üleeile tabati piiril Pühtitsa kloostri nunn, kes tahtis Nõukogude Wenesse minna. Reisihimulise nunna nimi on Ekaterina Malkow-Panin ja ta tahtis jugulast külastama minna.

2 puuda kala tehti fisse.

Jõhwi mees Jüri Anser kurtis politsei-le, et restorani hoowis warastati talt 2 puuda kala ära. Kohju hindab mees 7 krooni peale. Jällegi on raske warguse toimepanijat leida.

Ei saa kuidagi wälja.

Jõhwi alewi ääreosades on praegu niisugune pori ja pehmus, et ei saa kuidagi hobusega läbi. Mõned mehed ähwardawad leunuki osta.

Häda, kui härg ei söö.

Kellna külas taluperemees Edward S. tahtis oma härga müügi wastu nuumata. Kuid oh hädal härg ei söö ühtegi paremat ja rammusamat toitu. Risttuid ei wõta suhud ja taeva et taha nähagi! Mis teha? Arwab mees, et taerad ja ristikud on taredad ja liiga kuiwad ning torgiwad härjal keele katki, waja onda mitmgi pehmemat. Keelts siis mees pajatäis kartuleid ja wirutas tugewasti jahu peale. „No tõbras ei pannud nüüdki mingi hinel" Nii tuligi härg muunamoodi ära müüa.

—

Wiljakärbis maanteel.

Kukruse alunduses Tello talu põllule oli weel jäänud üks ristikheina kärbis. Õõsel on aga see teadmata ulakate poolt teiet maanteed tõstetud. Temp on tehtud kahtlemata mitme isiku poolt, sest üksinda ei oleks saadud ristikheina kärbist terwena teele tõsta.

Uus töölismaja Kukrusel.

Kukruse kaewandus on kahe kolmekordse tööliste elumaja wõrra rikkam. Ehitus algas juwel heinaajal. On jõutud juba katuse alla. Tahetakse enne talwei tööliſt sisse panna.

—

Jõhvi vabataht. tuletõrje ühing korraldab 23. ja 24. nov. sama ühingu ruumes
uue kino apparaadi DEMONSTREERIMISE ÕHTU

JOOKSEB FILM
„Gentelman kalju mägedest"

Algus laupäewal kell 7 õhtul
ja pühapäewal kell 5 ja 7 õhtul.
LÕPUKS TANTS.

Põlevkivi hoidis 1928. a. 300 miljonit senti välisraha kodus.

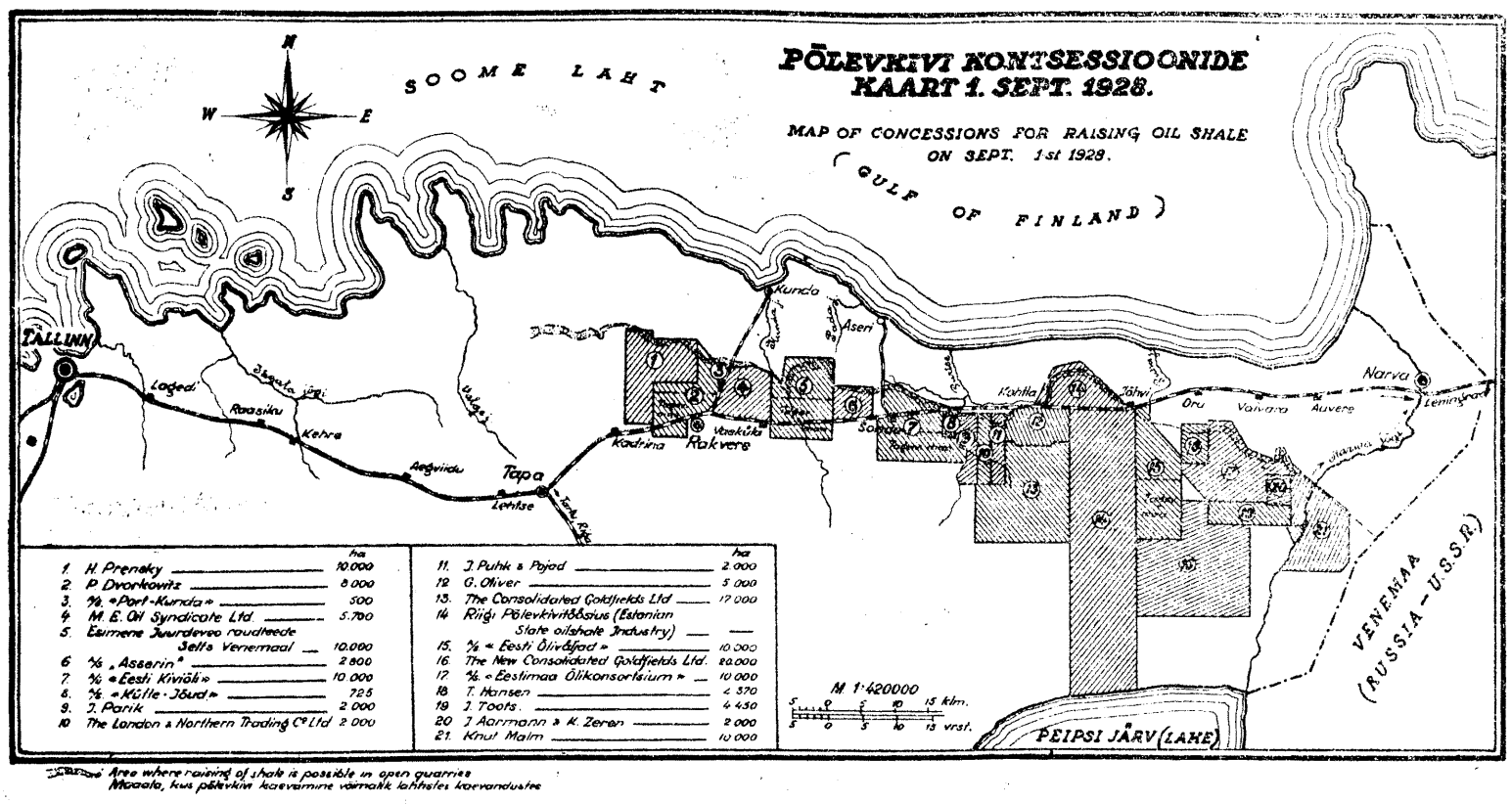
või päästis samal ajal 2700 dessatiini metsa.

Kütteainete tarvitus eesti tööstuses 1920-1928 incl.

puude peale ümberarvatult, Riigi Statistika Keskbüroo andmetel.

(Andmed 1920—1926. a. kohta on awaldatud Eesti Statistika kuukirjas 1928. andmed 1927. ja 1928. a. kohta seni trükis awaldamata).

Veerandsaja aasta pärast on Alutagune suur tööstusriik...

1920. a. tarwitas eesti tööstus ära üle 80.000 kuupsülla puid, kõik teist küttealneid, sealhulgas ka põlewkiwi, samal ajal kokku hulgal, mis wastas natuke üle 10.000 kuupsülla puudele.

Põlewkiwi tarwitus on aasta-aastalt kaswanud.

1927. ja 1928. a. oli kütteaine tarwitus eesti tööstuses alljärgnew (puude kuupsüldadesse ümberarwatult):

	1927	1928
Puud	39 606	34 000
Turwas	15.195	14 000
Kiwisüsi	27.668	31 600
Põlewkiwi	60 875	67.300
Muud	4 231	5 600
Kokku:	147.575	152.500

Ettetoodud arwud näitawad, et põlewkiwitööstus astas 1928. a. eesti tööstuses küttepõlewkiwiga terwelt 67.000 kuupsülda küttepuid.

Arwestades, et 1 dessatiin metsa annab ca. 25 kuupsülda puumaterjali, päästis põlewkiwitööstus 1928. a. Eestile tööstuse kütte arwel umbes 2700 dessatiini metsa, 1927. a. — umbes 2400 dessatiini.

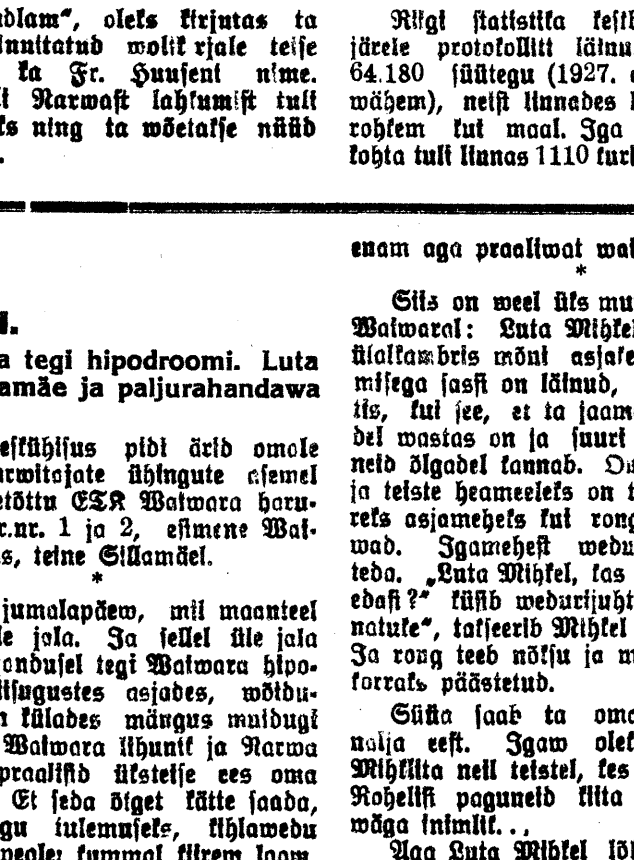
Kui tööstuses ära tarwitatud põlewkiwi 1928. a. oleks pidanud asetama importeeritawa kiwisõega, siis oleksime pidanud selleks wälja andma umbes 300.000.000 senti wäliswaluutat.

Raudteekütteks minew põlewkiwi ei figureeri ülal ettetoodud arwudes. Kõik wabariigi raudteewedurid liikusid 1928. aastal põlewkiwikütttel. Raudtee tarwitas 1928. a. ümmarguselt 8.800 000 puuda põlewkiwi. Selle põlewkiwihulga asetamiseks oleks tarwis olnud ümarguselt 32 600 kuupsülda puid, milleks oleks tulnud maha wõtta umbes 1.300 dessatiini metsa, ehk importeerida kiwisüt umbes 140.000.000 senti eest.

Mis puutub jooksewasse aastasse, siis ei saa siin kokkuwõtteid endastmõistetawalt weel teha, kuid seniste andmete järgi otsustades wõime öelda, et põlewkiwi suurem tarwitusele wõtmine teiste kütteainete, eriti puude arwel, näitab järjekindlat tõusu.

1000 kb. süllad

Arwud tuhandis puude kuupsüldades.

Nagu ülalseiswalt kontsessioonide kaartilt näeme, on peaaegu kogu Wiru eriti selle idapoolne osa, põlewkiwikaewajate wahel ära jaotatud. Mõni optimist teab kindel olla, et weerandsaja aasta pärast on kogu Alutagune üks suur tööstusriik...

Kõige essijoones kawatseb uus kontsessioont uuest firmadest kasutama hakata, nagu meie teatasime juba Inglise firma „The New Consolidated Gold field Ltd", kelle maasalad on kaartil märgitud 16-ga. Nim. firma tegi Inglismaal meie põlewkiwi uurimiseks katseid katsewabriku. Millal kohapeal tegelikku tööd tegema hakatakse, on raske öelda.

Riigi põlewkiwitööstus on oma alla wõtnud maa-ala Kohtlast Peipsi-järweni (nr. 14).

Kohtla-Järwel algas ka tegelik bensiinitehase ehitustöö. 18. sp. pandi nurgakiwi. Alusmüürid tehakse tänawu walmis.

Tarakusel on ühingud kõik praktilisel pinnal.

Ülewaade seltsielust.

Tarakuse külas tegutsewad järgmised ühingud: „Tarakuse turbaühing", „Tarakuse sugupuuühistus", „Tarakuse weeühistus" ja „Jõhwi-Tarakuse karjakontrollühing". Turbaühing, kõige wanem neist, asutatud 1925 a., on praegu 35 liikmega. Riigilt on rendiud ligi 10 ha turbarabu. Möödunud aastal wõeti nimet. ühingu rendisoost 1800 kuutmeetrit turwast wälja. Wäljakaewamine sünnib liigetel eneste poolt. Ühingu põhimõte lööb läbi selles ühingus nimelt sellega, et kõik ühingu kulud ja wäljamineku kastakse liigete poolt proportsionaalselt wäljawõetud turbahulgale. Sugupuuühistusel on praegu üks angleri tõugu sugupuu. Ühistus tegutseb juba kolmat aastat. Paljugi, kohapealsete karjade muutmisel puhttõuliseks, on sugupuuühistus ära teinud: iga liikme-põlluomaja karjas wõime näha angleri-mereliik noori loome. Piimakarja kaswat. edendamiseks tegutseb külas ka karjakontrollühing (oktoobrikuul s. a. oli Tarakusel 4 liiget). Neljas Tarakuse ühingutest on weeühistus, — oma tegewuse poolest wast ehk tõlge enam tähelepanuwääriw. — Weeüh. on asutatud weeüh. seaduse alusel suuremate weeuhtmete koewawamistööde läbiwiimiseks ja nende korrashoidmiseks. Nagu meil juba waremalt on kõne all olnud, on weeühingul läbiwiimisel 9,5 klm. pikkuse peakraawi koewamine. Märkimata ei saa jätta, et Tarakuse külas ei ole ühtki üldhariduslist seltsi ega ühingut, — teiste hulgas puudub ka nii wäga üldtähtis organisatsioon: tuletõrjeühing.

A. W.

Uus Eesti saadik Berliini.

Dr. A. Hellat, senine Eesti saadik Helsingis, ajalehtede teatel nimetatawat saadikuks Berliini. Senine saadik dr. Menning lahkub terwislistel põhjustel.

Adwokaat wõltsis wolitust.

Wann. adw. abi Ed. Mälli süüregister kaswab.

Narwa adwokaat Friedrich Huusen esitas kriminaalpolitseile kaebuse hiljuti Narwast jäljetult kadunud wann. adw. abi Eduard Mälli wastu wolikirja wõltsimise pärast. E. Mäll pidi kellegi wolimikuna kohtu ees esinema. Et asi „kindlam", oleks kirjutas ta omapead kinnitatud wolik rjale teise wolinikuna ka Fr. Huuseni nime. Peale Mälli Narwast lahkumist tuli asi awalikuks ning ta wõetakse nüüd wastutusele.

64 tuhat pattu paragraafi wastu.

Läinud aastal protokollitt 64.180 süütegu.

Riigi statistika kesktüroo andmete järele protokollitt läinud aastal üldse 64.180 süütegu (1927. a. umbes 1000 wähem), neist linnades ligi kolm korda rohkem kui maal. Iga 10.000 elaniku kohta tuli linnas 1110 kuritegu, maal 386.

750 000 kr. teedeparandamiseks.

Maanõukogu-seaduses ette näpitud teedekapitali 1930./31. a. eelarwe järele läheb teedetegemise maksete ja weoabinõude osaks üldse umbes 750.000 krooni.

Läti wabadussõjast osawõtnutele.

Soowiawalduste wastuwõtmise tähtaeg Läti Wabadussõja mälestusmedali saamiseks lõpeb 18 nowembril, mille tõttu palutakse kedonitte, kes sõjategewusest 1918/1919. a. Läti pinnal osawõtnud, soowiawalduste esitamisega rutata.

Soowiawalduseid tulewad adresseerida Wiru Kaitsewäeringkonna ülemale, Rakweres, Wasmi t. nr. 1.

Waiwara

külastanu sule all.

Puudujäägitamine tarwitajateühingus. Waiwara tegi hipodroomi. Luta Mihkel, Weski, mis tiibu ei kanna. Surnud Türsamäe ja paljurahandawa tööstuse maik.

Waiwaras oli tarwitajateühing, millel kord oli terwelt neli harukauplust ja hea läbimüüt ja hea reputatsioon kauba peale. Ent äkki tuli ühel ärijuhil — olewat aateline mees — tarwidus ilmale tegelikult näidata, kui wastupidaw on üks ühistegeline ettewõte ja selle teostamiseks tegi mees mahlaka — puudujäägi.

Mehele tehti tunlt. Aga — järgmised ärijuhid olid samuti mehed, kes armastasid põhjalikkust ja nad jätkasid oma eelkäija tööd. Ülesandeks oli ikka seesama õline asi, kindlaks teha ühispoodide wastupidawus ja seda siis erapoodidele teoskusuks panno. Ja eksperimentide worm oli ikka seesama — puudujäägid.

Ring waiwarlane armastab näppudel lugeda ja uhkustadagi: Sepp tegi 100 tuhat puudujäägi, Jääger 500 tuhat, Elsas, oma maa mees, tegi pärast erakaupluse, Wainol oli puudujäägi 30 tuh., Luigel üle 200 tuh.

Katsetajate eksperimendi — ühiskaupluste wastupidawuse wäljauurimine — tulemus on weel teaduslikult kindlaks tegemata. Tegelikud lood ent kujuneid kohapeal niisuguseks, et Eesti tarwitüh. keskühisus pidi ärid omale wõtma. Tarwitajate ühingute asemel on nüüd seetõttu ETK Waiwara harukaupluseid nr.nr. 1 ja 2, esimene Waiwara jaamas, teine Sillamäel.

*

Oli üks jumalapäew, mil maanteel oli pori üle jala. Ja sellel üle jala tõuswal asjandusel tegi Waiwara hipodroomi. Niisugustes asjades, wõidusõitudes, on külades mängus muidugi lihunikud. Waiwara lihunik ja Narwa ametiwend praalisid üksteise ees oma hobustega. Et seda õiget kätte saada, oli praalingu tulemuseks, kihlawedu 5000 sendi peale: kummal kiirem loom, see wõidab. Ja siis läks lahti pajatsisõit läbi pori ja sulbi Sillamäelt seltsimaja juure ja tagasi, nii et teekäijad taganesid kaugele ja Soone Nadu peni ajas oma saba jalge wahele. Pärast lätlsid mehed muidugi teemajja ja waidlusesse — et üks rikkus hipodroomi sõidumäärusid — ja kui teemaja pidaja neid sealt wälja ei ajanud, siis on neist uskuda, et nad praegu seal seda asja ajawad.

See on lah Waiwara. Waiwara, millel tõpake liigset raha taskus, seda enam aga praaliwat waimu kurgus.

*

Siis on weel üks muretu wäljendus Waiwaral: Luta Mihkel. Et tal pea ülalkambris mõni asjake suure rähklemisega sassi on läinud, et ole nii tähtis, kui see, et ta jaamas alati rongidel wastas on ja suuri roheliisi paguneid õlgadel kannab. Oma rahuldusels ja teiste heameeleks on ta igakord suurels asjameheks kui rongid õisse tulewad. Igameheõ wedurijuht tunneb teda. „Luta Mihkel, kas tõmman rongi edasi?" küsib wedurijuht. „Edasi jah, natuke", takseerib Mihkel asjatundlikult. Ja rong teeb nõksu ja maailm on jälle korraks päästetud.

Süüta saab ta oma endasttulewa nalja eest. Igaw oleks ilma Luta Mihkita neil teistel, kes suured targad. Roheliisi paguneid klita on sellepärast wäga inimlik...

Aga Luta Mihkel löhub jaamaülemale puid ka.

*

Ma ei usu mitte seda titejuttu, et taewast näidatawat õrme. Ja see mees ei usu ka mitte. Aga neil päewil wiis tunlehlil tema tunlikul tänawuse suwe jooksul juba neljandat korda tiiwad maha (Perjatsi ja Kirikutüla wahel). Kord seadis ta tiiwad üles pühapäewal: eibed wadistasid, et jumal nuhtleb nüüd. Aga wiimane kord tegi ta seda tiibade uuesti ülesseadmise tõttu selgel ärlpäewal, oga ikka tulid maha.

Tiibade seadmine on mehel rohkem raha wõtnud, kui weski teenib.

Aga kas pole mitte siin jumalanäpu asemel oma näpp ametis, mis ei pane tiibu nii tõwasti kinni kui peab?

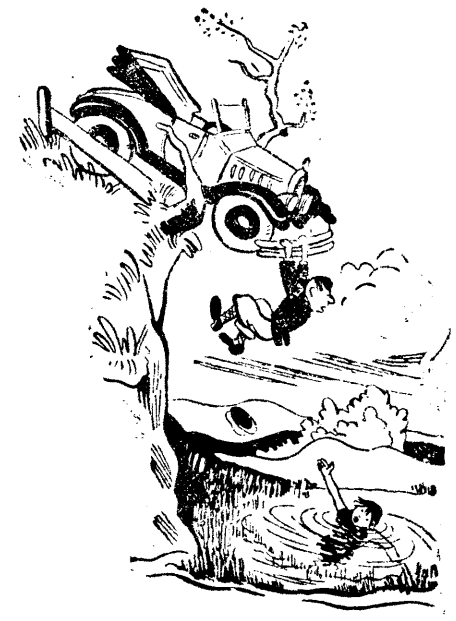
*

Ent üks surnud nurk on Waiwaral siiski, mille tagant praegu täärimust ei ei tule üldse otsida. See on Türsamäe. Nukrana torgib taewast representaabel wäljanägemisega õlitwabrik ja on wait. Nukker on raudteeliin, mis hulk aega juba waguneid pole kannud, nukker on jõõgimaja, mis kurdab, et endise 30—50 näljase tõhu asemel on nüüd alwait 3.

Küsimusele, millal wabrik täima läheb, saab ametalalline uudishimu lakoonilise wastuse: ei tea. Ja selles „ei tea'" leiab kahtlemata jedajama tõbedat tooni, kui saab wastus, kui teed heamehe poolest ärimehele, kellel asjad järjekindlalt tagurpidi lähewad, komplimendi, et küll teil on tore edu. Seal Türsamäel on tegemist nii õelda wälkese sissekukkumisega. Mis põlewkiwist sai, on turuhinnaga wõistlust wäljakannatamatult kallis! Ja raha on otsas.

Aga wiisad jutud hulguwad, et wabrik jälle täima läheb. Ja kuhu sa ikka jätadki need suured betoonehitused ja 3-klm. pikkuse raudteeliini? Seda täimapanekut ootab kogu Waiwara tööliised, talupidajad, poodnikud.

Waikne maanurk sai haisu ninna sellest, kui hea on, kui kapitali kohale tuleb läbi paljurahandawa tööstuse.

Inglise huumor.

„Kas on weel täna soe, Emmi?"

(Motor London.)

Lugege „Alutaguse Teataja."

Koolimajale ehituslaenu saamine läks Vaivaras sassi.

Taheti 3 miljonit, saadi ainult pool.

Läkitati teistkordne palwe Tallinna.

Juba 1928. aastal leidis Waiwara wallawolikogu tarwilikuks ehitada 6-klassilise algkooli jaoks uut hoonet, kuna senised ruumid on juba iganenud ja ajast maha jäänud. Pealegi peab kool töötama kahes kohas: Perjatses ja Sinimäe all, mille wahel 2 klm.

Uus koolimaja pidi saama end. Mäealuse kõrtsi kohale. Hoone tuleb kahekordne, all kiwist, peal puust ja läheb eelarwe järgi maksma 4 miljonit. Kuna wallal omal seda summat korraga wälja panna ei ole, otsustati 1928. a. paluda koolimajade ehitusfondist laenu 3 miljonit senti.

Wastaw laenupalwe kinnitatigi Tallinnas, kuid wastaw krediit pidi awatama alles 1929. a. kewadel. Mehed tahtsid tööga aga kohe pihta hakata ja pöörasid wastawa tolleaegse haridusministri Leop. Johansoni poole palwega, et see Waiwarale erakorraliselt pool miljonit warem wälja annaks. See palwe leidis rahuldamist ja wald saigi 500.000 senti kätte, kuid hiljem, kui talweteed juba läbi olid. Nii et ehituse algus pidi paratamatult aasta wõrra edasi nihkuma.

Sellešt waremsaadud rahast tuli aga nüüd ootamatult suur arusaamatus esile: Tallinnas järeldati, et Waiwara ei tahagi rohkem kui pool miljonit. Kohapeal ei saa selle poole miljoniga ehitusele ligigi.

Omakorda tuli wahele weel Wiru maawalitsus, kes nõudis wallalt, et saadud raha tuleb kohe hoone ehitamiseks kasutada.

Wallawalitsus on nüüd keskasutustele uue palwe läkitanud, paludes, et wallale kätte antaks ikka esialgu määratud laen, s. o. 3 miljonit.

Mis puutub senisesse koolimajasse, siis on eriti end. kihelkonnakooli hoone nigel. Pealegi asetseb ta walla ühel äärel ja on rigile kuuluw.

Kui Teil käib igapäew ilmuw ajaleht,

on „Alutaguse Teataja" **hädatarwiline** kui kohapealsete asjade walgustaja!

Kui Teil ei käi lehte,

siis on „Alutaguse Teataja" kohasem leht, mis toob kodunurga sündmuste kõrwal huwitawa iganädalalise kokkuwõtte wälisilma elust.

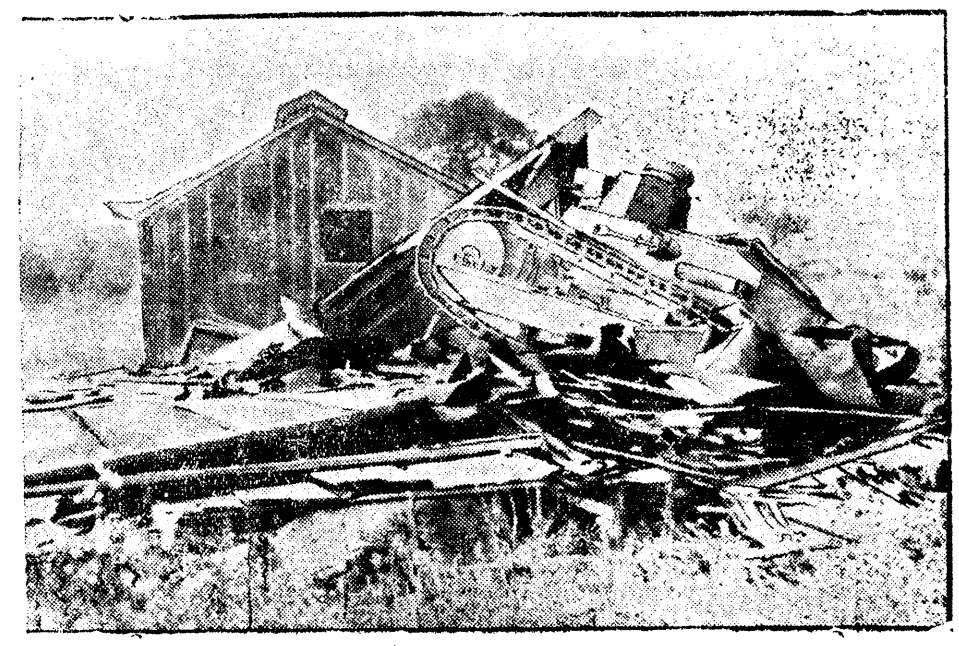
Tellige „Alutaguse Teatajat".

Rukkiorased teewad muret.

Lumi sula maale ähwardab orase lämmatada.

Tänawuse pika ju sooja sügise tõttu on kõikjal rukkiorased haruldaselt suureks kaswanud, kirjutab „Sak." Kui aga juhtub, et lumi sula maa peale maha tuleb, siis on sarnaste oraste lämbumine enam kui kindel. Mõni aasta tagasi, kui oras sügisel liig suureks kippus kaswama, sai loomadega enne lume alla minekut pealt ära sööta, nii polnud enam lämbumise hädaohtu karta. Tänawu ei saa aga loomi orasele lasta, sest maapind on alalise sademete tõttu üsna pehmeks muutunud, kuna loomad orase juured katki sõkuwad.

Mõnel pool on hakatud orast wikatiga niitma ja weetakse loomadele koju kätte. Igatahes sünnitab tänawune oraste seisukord põllumeestele tõsist muret.

Tank häwitab maju. Ameerika sõjamanöwritel New-Jersey lähedal proowiti uuetüübilist tanki, millel, nagu pildil näha, kerge asi purustada pihuks-põrmuks ühekordseid maju.

Meie igapäewane leib.

Leiwawili tänawu 30% odawam kui mullu, leib samas hinnas kui läinud aastal.

Hiljuti juhtisime tähelepanu kummalisele asjaolule: leiwawili on hea lõikuseaasta tõttu tunduwalt odawam, leib ise aga püsib samas hinnas kui läinud aastal, mil wili oli tunduwalt kallim. Toome sellele mõistatusele ligi arwusid, mis räägiwad wist kõige selgemat keelt, kuidas lugu asjaga on.

Tallinna börsi noteeringute järele käesolewa aasta oktoobris kodumaa rukis suurmüügil maksis keskmiselt 13,72 krooni 100 kilo, 1928. a. oktoobris — 19,40 krooni. Hinnas langust seega ümmarguselt 30%. Siit järgneb, et ka rukkileib peaks olema samuti 30% tänawu odawam. Arwud kõnelewad aga teist keelt.

Kuukirjas „Eesti Statistika" (nr. 96, lhk. 676) on toodud turuhinnad wälke-müügil. Sealt leiame, et oktoobris 1929 maksis rukkileib 22 senti kilo. 1928. a. oktoobris aga ei maksnud rukkileib ei rohkem ega wähem kui samuti 22 senti kilo! Seega mitte senti odawam.

Millest see tuleb? 1929. a. oktoobris maksis Tallinna turul rukis wälke-müügil 2,23 kr. 10 kilo ja 1928. a. oktoobris 2,44 krooni. Hinnas langust nii-siis 9%. Suur-müügil maksis rukkijahu 1929. a. oktoobris 15,50 krooni 100 kilo ja wälke-müügil 2,28 krooni 10 kilo. Wälkekaupleja wahekasu teeb wälja nii ümmarguselt 47%. 1928. a. oktoobris maksis rukkijahu suur-müügil 19,83 krooni 100 kilo ja wälke-müügil 2,41 krooni 10 kilo. Sel ajal oli wahekasu „ainult" 21%.

Wõtame läinud septembrikuu. Eesti statistika kuukiri toob selle kuu kohta järgmist arwusid: rukis (kõik hinnad wälke-müügilt) — 25 senti kilo, rukkijahu — 25 senti kilo, rukkileib — 22 senti. Oktoobris maksis sama ajakirja kokkuwõtete järele: rukis 22,3 s. kilo, rukkijahu — 22,8 s. kilo, rukkileib 22 s. kilo. Siit nähtub, et rukis on hinnas langenud 10% wõrra, leiwa hind aga — ei alane.

Neist arwudest on küllalt, et näidata, et leiwa hinna juures on midagi korralt ära. On tarwis põhjalikku sõelumist, miks on meie igapäewane leib nii kallis.

—

25 aastat koolitööd.

Kuidas sündis Waiwara kihelkonnakool?

Täna pühitseb Waiwara 6-kl. algkooli juhataja Johannes Kraawik 25 aastat koolipõllul tegutsemise juubelit. Kuna koolitöö kõrwal on jubilaar ka seltskonnategewusest kaasatõõtawalt osa wõtnud, kujuneb tal koolitöö juubel ühtlasi ka seltsitegewuse juubeliks. Oma kutsetöö kõrwal on jubilaar praegugi Waiwara karskusseltsi „Küiwaja" esimees, samuti Waiwara rahwamaja juhatuse esimees.

Joh. Kraawik on sündinud 1884. a. Waiwaras. Õppis Waiwara kihelkonnakoolis ja Narwa linnakoolis. Edasiõppimise teel omandas alg- ja kodukooliõpetaja kutse. Koolipõllule asus ta 1904. a. Perjatsi algkoolis, kus töötas 1909. aastani. Sealt tuli ta Waiwara kihelkonnakooli peale, kus ta tänini ongi. Jubilaar on organiseerinud ka muusikalisi ettewõtteid.

Kuidas asutati Waiwara kihelkonnakool?

Waiwara kihelkonnakool, praegune Waiwara 6-kl. algkool, pühitses tänawu oma 60 aastast olemasolu päewa. Sel ja nüüd koolijuhataja juubelit puhul pole kaugeltki hawituseta, kuidas kool sündis. 1869 aastal oli kohalikul mõisnikul tarwis korraldada wahekorda oma meestega maa asjas. Mõisnik, parun Korff laskis mehed mõisa kutsuda. Lepingud loeti ette, kõik oli walmis, nüüd tuli ainult meestel alla kirjutada. Aga — keegi ei mõistnud kirjutada. Ainult üks mees, Orgo nimeline, määris kuidagi oma wapi alla. Kas minu rahwas peab tõesti nii tume olema — otsustas mõisaomanik ja pantigi Waiwara kihelkonnakooli käima. Ja kihelkonnakoolina mõisa kulul ta tegutses sõja algaastani ning omandas hea kooli reputatsioonI. Sisti sellele koolile tänu on Waiwara hariduslik elu praeguse suuruseni ulatunud. Selle aja sees on koolil ainult kolm juhatajat olnud.

Mitmekesise ja suure valiku juures on alati kerge ja hea osta, seda võimaldab Teile

„Vikerkaar"
raamatukauplus
Jõhvis, Turu plats 3.

¾-milj. wargus selgus 2½ a. pärast.

Wanglast põgenenud riisuja tühjendas M. Elissejewi korteri.

Murdwarast otsiti, aga ei leitud, sest ta oli juba — wanglas.

1927. a. ühel maiööl leidis Peetri pl. Narwas, asuwa restorani omanik Mihail Elissejew, et ta elukorterisse on sisse tungitud ja ära wiidud mitmesuguseid kalliehinnališi, briljantidega ilustatud kuld- ja hõbeasju ning wäärtpabereid. Üldine kahju ulatus 750 000 sendile. Tuisu maja keldrist Malmi tän. leiti ainult tühi wäärtasjade kast. Wargad jäid tabamata.

Neil päewil selgus, et warguse Mihail Elissejewi korteris on toime pannud Karl Gustawi p. Põtjer, 31 a. wana, Kaigu walla elanik, Järwamaalt. Mees tunnistas end 2½ a. tagasi toimepandud warguses süüdi ja seletas, et waremalt korduwalt warguste eest karistatuna põgenenud ta 1925. a. wanglast. Ajal, mil ta wabaduses wibis, saatnudki ta murdwarguse Narwas korda. Ta tabati hiljem, witmases süüteos ei teadnud ametiwõimud teda aga süüdistada, ja nii asi jäigi.

Osa warastatud wäärtasjadest loodetakse kätte saada, kuigi Põtjer kogu saagi pealinnas on realiseerinud.

Kaks jahukratti trellide taha.

20. sfp. õhtul läks korda Narwa kriminaalpolitseil tabada kodakondsuseta isikuid Filipp Karusini ja Konstantin Stepanowi, kes ööl wastu 22. okt. s. a. murdsid sisse Peetri plats nr. 9 pagariärisse. Seal langes neile saagiks kott jahu. Mehed palgutati wanglasse.

Kaebawad wallaisade peale.

Kohtla wallaisad lasewad end oodata.

Meile kirjutatakse Kohtlast:

Ei ole wist inimest, kes Kohtlas wallawalitsuse üle ei hädaldaks. Wallawalitsuse päewadeks on määratud koks päewa nädalas ja auwäärt wallaisasid on ka määratud kolm, kellest tingimata peaks wallawalitsuste päewadel üks walla kantseleis oma tundidel olema. Kuid tundidest ega päewist ei taha wallaisad hoolida. Härra wallawanema abid on masinistid, nagu ise ütlewad, kus siis wallamajasse aega on tulla kui rehepeksuga rohkem teenib. On olnud palju kordasid, kus wallawanem ½ tundigi ei orwa heaks ajada wallarahwa asju. Wallawanem tuleb siis, kui oma isiklisest asjadest aega üle jääb.

Kahju on näha inimest, kes kaugelt tulnud ega saa oma asjanatukest joonde.

Mõnikord jääwad hooletusse wallal tähtsad asjad. Korra oli 9 kord wallawalitsust kokku kutsutud, enne kui pakitsewate asjade arutamisele saadi minna.

Muuseas Kohtla algkoolil polnud kütte puid, mille pärast koolijuhataja on sunnitud koolt sulgema kaheks päewaks.

Sõrwalise asjana tuues on samuti ka wallamajas küttmuse all ammust ajast „kullakambrid", mis olewat endid kaelani täitnud ja üks olewat ennast üle ääre lasutanud õige lõhnawalt. Kuid nii ta seisab.

Kuulda olewat, ka suuri wägikaka wedamist sekretäri toaremondi asjus, kuigi wastaw krediit on lubatud.

Kes tahab head kaupa
:-: odawasti osta, :-:
otsib üles Vikerkaare'
raamatukaupluse.
Jõhvi, Turu plats 3.

Suurem raamatukauplus Jõhvis on

'Vikerkaar'

:: Turu plats 3. ::

Kol. A. Pulk,

1. jalawäe rüg. ülem, pühitses 10 a. juubelit.

Põllumehe wõlga pikendatakse.

Ikalduslaenu tasumine 5 a. jooksul.

1928. a. ikalduse puhul anti kahjukannatajatele põllupidajatele toetuslaenu, mille esimese osa tasumise tähtpäew on 1. detsember s. a. Peale selle said põllupidajad ka seemnewilja ja wäetiste laenu. Kuna olude sunnil tuli teha paljudel eralaenugi, on põllupidajatele tekitnud raskusi laenude tasumisel, eriti neil, kel möödunud aasta ikalduskahjud olid ligi 100% saagist. Nii on möödapääsmatult wajaliue toetuslaenude osade tasumist pikendada. Kuna põllumajandusliku toetuslaenufondi seaduse teostamise määrus maksuwusel olewal kujul wõlgade pikendamist ei wõimalda, kawatsetakse põllutööministrile anda õigus erakorralistel juhtudel pikendada laenuosade tasumise tähtpäewi, kusjuures kogu laenu tasumine sünniks hiljemalt 5 a. jooksul. Wastawa muutmise määruse põllutööminister neil päewil esitas wabariigi walitsusele.

Põllupidajaile tööliši eri-tööbörsilt.

Põllumajanduse ja selle kõrwaltööstuse tööturg korraldamisel.

Põllumajanduse ja selle kõrwaltööstuse tööturg on meil seni korraldamata. Koos põllumajanduse edenemisega tekib ka suurem tarwidus õppinud tööjõu järele. Elaw ehitustegewus maal, ebatootwate maade ülesharimin. ja turba tarwitamise lewimine toowad kaasa suurema nõudmise wastawate oskustööliste järele, mida kohalik tööpakkumine ei suuda rahuldada.

Töötsimise ja tööpakkumise wahetalitus, kes registreerib töönõudmisi ja muretseb põllumajandusele ja selle kõrwaltööstusele oskustööliši, osutub asjale kasulikuks ja otstarbekohaseks. Seetõttu on organiseerimisel põllumajandusliikude oskustööliste tööbörs, mille põhimäärused on juba kindlaks määratud. Tööbörsi eesmärgiks on põllumajandusele ja selle kõrwaltööstusele tööjõu muretsemine ja töölistele töötõimaluste leidmine ning tööproduktiiwsuse tõstmiseks kaasa aitamine. Tööbörsi tegewuspiirkond ulatub üle kogu riigi ja ta olgab tegewust peale põhimääruste kinnitamist hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt. Tööbörsi asukohaks jääb Tallinn, Lai tän. 39, kus wahetalitus sünnib tasuta. Asja algatajateks on kolm ülemiitlitku organisatsiooni — riigirentnikt. ja talupidajate põllumajandusliit, turbaühingute liit ja maatõörahwa ülemiitlit ühing.

—

Piimakoorem läks ümber.

Esmaspäewa hommikul umbes kella 10 ajal tuli Edise asunikule S., kes piimakoormaga oli Jõhwi-Tolla meiereisse minemas, auto Narwa maanteel Lepiku maja kohal Jõhwis, wastu. Kuna hobune kartis autot, ei aidanud muu nõu, kui hobust alla kõrwaltänawasse juhtida. Samal silmapilgul aga hakkas seksmajäänud auto põrisema, hobune kohkus sellest enam ja kihutas täies hoos alla. Hoog paiskas koorma wastu Wildenau aiaplanki, mille tagajärjel koorem kummuli läks. Mees ega hobune õnnetsa wiga ei saanud, küll aga said piimapleki muljuda, samuti wanker. Ka lätšid ütšitud pleki lahti, nii et melegi ajal oli korraks piimaojašš maa peal...

Laulukoori aastapäew.

Laupäewal pidas Jõhwi kiriku laulukoor oma aastapäewa. Lauljad kutšiš koorijuhile R. Sõõdile sel puhul portfelli.

Pritsikuuri wõtit ei saa kätte.

Mööd. nädala lõpul puhkes Silmoni lukusepa töökojas tuli lahti. Tuletõrjujad tulid kokku, kuid ei saa pritsi kätte: ei tea, kus wõti on. Witmati ei aidanud muu, kui murti uks sisse. Kas tõesti ei saaks wõimeid mitmesse kohta wõi jaoskondade juhatajate kätte anda, et tulekustutamisabinõusid kohe kätte saaks. See oli juba teine juhus lühikese aja jooksul, kus wõtmega hädas oldi.

Tuletahju liikwideeriti ruttu: põles ainult katus korstna ümbert.

Kaks uut asja.

Laupäewal ja pühapäewal korraldab Jõhwi tuletõrje selts oma uue kinoaparaadi demonstreerimist. Linale tuleb „Gentlemon kaljumägedest".

Samal päewal awatakse 4. pataljoni ohwitseride kasiino Jõhwis, Kreditpanga majas.

Waikselt lahkus maisest ilmast

Joosep Jüri p. Uustal

Sünd. 27. aug. 1859. Surn. 20. now. 1929.

Matmine Mäetaguse kalmistul pühapäewal, 24. skp. kell 2 p. l.

Walusas leinas abikaasa, lapsed ja lastelapsed.

:: TOILAS, 24. nowembril s. a. ::

Toila Tulet. Ühingu ratsa lendsalga heaks ja korraldusel.

KELL 2 PÄEWAL.

Pritsi jaoskondade waheline wõistlus weeandmise kiiruse peale, wälja on pandud hõbe rändauhind.

KELL 8 ÕHTUL.

KADRI MASKE BALL

3-le kaunimale maskile kõrgewäärtuslised auhinnad:

1. käei kantaw kell.

Pääsetähed: Maskidele 30 senti ja ilma 50 senti.

Juhatus.

JÕHWI ÜHISPANK

Jõhwis, Turuplats nr. 2, omas majas.

Awatud äripäewiti kella 9—2.

Wõtab raha hoiule ja annab laenusid.
Nõuab sisse weksleid- ja weokirju.
Saadab raha teistesse linnadesse ja maale.
Kõik pangaoperatsioonid.
Ühendused pankadega kõigis kodumaa linnades ja alewites.
Oma ja wastutuskapitaalid ligi **5.000.000** senti.

Alutaguse Kindlustusselts, samas **tule,** murdwarguse, koduloomade ja rahe kindlustused.

Tapeedid

hooaja möödumise ja ruumi puuduse pärast suures valikus

müüa 20% hinnaalandusega.

Kohale on jõudnud esimene saadetis

muusikariistu

nende üksik osasi ja keeli.

Müük wabriku hinnakirja järele.

R-K. „Wikerkaar"

Jõhwis, Turu pl. 3.

Telliskiwi

alati saadawa:

HINNAD:

1. sort — 6,75 senti tükk
2. „ — 5,75 „ „
3. „ — 4,50 „ „

Ette tellides kiwid raudteejaamades 1 sent kiwi pealt odawam.

Püssi telliskiwitööstluse esitaja Jõhwis:

Wold Lepik, Narwa mnt. 32.

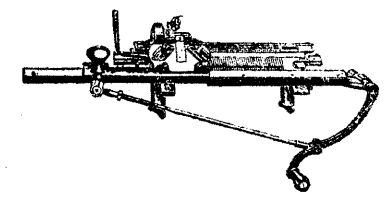
Soowitan

Rootsi „Husqworna", „Mundlos"

õmblusmasinaid,

„Claes ja Flentje"

kudumismasinaid,

KOHWERGRAMMOFONE ja nende plaate, ning A. Kask ja Ko. KAALUSID

K.-m. Hans Lill

Jõhwis, Turuplats 1, Krediitpanga majas. Telef. 4 ja 79.

Kes soowiwad jäädwustada kaunimaid mälestusi astuwad

päewapildi töökotta

Rakwere maantee 1, Jõhwis, (end. Printwei).

Soowikorral sõidan ka kodu pildistama. Erilised soodustused kooliõppurilele ning kaitsewäelastele.

Austusega **Foto Karl Leiburg.**

Käsitöö pappi (pruuni ja walget).

Punumise laaste ja igat seltsi

laua,-
kate,-
woodri,-
krepp,-
siidi- ja

muid ilupabereid ja riiulipitsi

ostate kõige odawamalt

Alutaguse Sp. Üh. raamatukauplusest

Jõhwis.

Mäetaguse walla laata

peetakse

Atsalama poe juures 25. nowembril 1929. a.

Jõhwi alewist 15 klm. Narwa-Tartu maantee juures.

Wallawalitsus.

R. Uustal'i mööbliäri

Jõhwis, kõnetr. 61.

Soowitan oma töökojas walmistatud mööbleid: kappisid, riide ja pesu jaoks peegliga ja ilma, puhwetid, toalettlaudu, trümoopeeglid, lahtitõmmatawaid söögi laudu, kirjutuse- ja muid laudu jne.

Peale selle rahuldan kõikide tellimised

matusetalituse alal,

nii kui puusärgid, ristid, leinapärjad, lindid ja nende trükkimine ja kõik matmistarbed suurimas walikus.

Hinnad õiglased, teenimine korralik.

OSTAN

saare- ja tammepakkusid,

F. LUTS, Jõhwis.

„Alutaguse Teataja"

tellimisi ja kuulutusi wõtab wastu M. ÖÖPIK Jõhwi alewivalitsuses.

Jõhwi notari

A. Keskküla

kontor on üle wiidud

senistest ruumidest (Turupl. nr. 3)

Rakwere tän. Nr. 7, telefon 70.

(Lutheri-usu kiriku wastu).

Awatud igal äripäewal.

Jõhwi alewis müüa elumaja

Maja juures 6 wakamaaline aiamaa. Lähemaid teateid saab Jõhwis, Narwa mnt. 134, A. Kärtill.

Teadaanne.

Teatan, et olen Jõhwis awanud

lambanahkade parkimise töökoja

Teen lihtsaid

walgeid lambanahku

kasukate jaoks asjalundlikult ja korralikult.

Töö sünnib omas majas.

Palun aadressi tähele panna:

JÕHWI ALEWIS, Kloosteri tänawal, Suusiku sepikoja wastas, Jõhwi alljaama lähedal.

Meister Nikifor Larionow.

Richard Nurm'e

juures Jõhwis Sompa tee nr. 3, telefon 24, tehakse igasuguses suuruses päewapilte ja suurendusi. Pildistan päewawalgel ja elektriga igal ajal omas selle jaoks ehitatud majas. Suurendused 150—200 senti, odawamalt kui mujal. Isikutunnistuse, püssiloa ja raudtee sõiduloa pildid kiires korras. Kaitsewäelastele kahe-kolmekesi alandatud hinnaga. Töö korralik hinnad wõistlemata. Foto Nurm, Jõhwis, Sompa tee 3, telefon 24.

Jõhwi Haridusseltsi Rahwaraamatukogu

on awatud igal esmaspäewal ja neljapäewal kella 6—7 õhtul alewiwalitsuse ruumes.

Raamatuid antakse lugemiseks 15 sendilise kuumaksu eest.

Woldemar Lepiku juures

Jõhwis, Narwa mnt. nr. 32

tehakse igasugu **mööbleid** hästi ja mõõdukate hindadega.

Samas alati saadawal

puusärke

ja teisi matmisetarbeid. Erilised tellimised täidetakse kiirelt.

„Alutaguse Teataja"

üksiknumbrid on müügil Narwa, Rakwere, Tapa ja Tallinna jaama raamatukappides.

Wastutaw toimetaja: M. Öpik. O.-ü. „Narwa Kirjastusühisuse" trükk. Narwas. 1929. Wäljaandja: R. Lepik.